

ชื่อผู้ทำวิทยานิพนธ์ : ปนัดดา ปานแมน
ชื่อวิทยานิพนธ์ : แนวทางการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำเสียในเขตเทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
ชื่อกรรมการปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อาณัติ ต๊ะปิ่นตา
ชื่อปริญญา : วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการและควบคุมมลพิษ
คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของชุมชน / การบริหารจัดการน้ำเสีย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ (1) เพื่อศึกษาความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำในลำคลองและแม่น้ำลพบุรีในเขตเทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี ในรูปของดัชนีคุณภาพน้ำ (2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำเสียในเขตเทศบาลเมืองลพบุรี พร้อมทั้งเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมดังกล่าวจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ (3) เพื่อจัดทำแนวทางการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำเสียในเขตเทศบาลเมืองลพบุรี ตามลำดับ วิธีดำเนินการวิจัยกระทำโดยการตรวจวัดคุณภาพน้ำในลำคลอง 3 แห่งและในแม่น้ำลพบุรีช่วงที่ไหลผ่านเขตเทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี เพื่อนำมาคำนวณหาค่าดัชนีคุณภาพน้ำ รวมทั้งการใช้แบบสอบถามและการสนทนากลุ่มเพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำเสีย สถิติที่สำคัญซึ่งใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วย 1) สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 2) สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ การทดสอบค่าที (t-Test) และการทดสอบความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 นอกจากนี้ยังใช้กระบวนการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาเพื่อจัดทำแนวทางการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำเสียในเขตเทศบาลเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี อีกด้วย

ผลของการวิจัยพบว่า 1) ดัชนีคุณภาพน้ำของน้ำในลำคลองและแม่น้ำลพบุรีในเขตเทศบาลเมืองลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับเสื่อมโทรมมาก กล่าวคือ คลองเรือก คลองสายบัว คลองसानุศาสนันท์ (คลองชลประทาน) และแม่น้ำลพบุรี มีค่าดัชนีคุณภาพน้ำอยู่ในช่วงระหว่าง 39.83-40.50, 33.16-36.83, 40.33-41.66 และ 36.66-39.33 ตามลำดับ 2) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการน้ำเสียในเขตเทศบาลเมืองลพบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.37) ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมดังกล่าวจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า ประชาชนที่มีเพศและอายุต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำเสียไม่แตกต่างกัน [Sig. เท่ากับ .46 และ .43 > α (.05)] แต่ประชาชนที่มีระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือนต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำเสียแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 [Sig. เท่ากับ .00, .00 และ .02 < α (.05)]; และ 3) แนวทางการบูรณาการแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำเสียในเขตเทศบาลเมืองลพบุรี ที่นำเสนอมี 3 ด้านประกอบ ด้วย 3.1) ด้านการบริหารจัดการน้ำเสีย ได้แก่ มีหน่วยงานรับผิดชอบ พร้อมการสนับสนุนงบประมาณโดยตรง มีนโยบายและแผนงานรวมทั้งโครงการรองรับอย่างชัดเจน โดยยึดแนวทางการลดมลพิษที่แหล่งกำเนิดก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ และมีการติดตามประเมินผลจากการตรวจวัดคุณภาพน้ำอย่างสม่ำเสมอ 3.2) ด้านเทคโนโลยีในการจัดการน้ำเสีย ได้แก่ มีการจัดสร้างระบบบำบัดน้ำเสียเฉพาะที่ และมีการบำบัดน้ำเสียด้วยถังดักไขมันและน้ำหมักจุลินทรีย์ และ 3.3) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ การให้ประชาชนได้รับทราบและมีส่วนร่วมตัดสินใจเกี่ยวกับการดำเนินงานจัดการน้ำเสียของเทศบาลเมืองลพบุรี